

- 25 dage for tilladelser meddelt efter § 9 a, stk. 5, nr. 1, om overenskomstdækkede områder,
- 52 dage for tilladelser meddelt efter § 9 a, stk. 5, nr. 2, om forskere, specialister m.v., og
- 74 dage for tilladelser meddelt efter § 9 a, stk. 5, nr. 3, om ikke-overenskomstdækkede områder (i disse sager hører Udlændingestyrelsen de regionale arbejdsmarkedsråd, inden der træffes afgørelse).

4. Evalueringer af nationale overgangsordninger

4.1. Evalueringer foretaget af Rambøll Management A/S, Beskæftigelsesrådet og arbejdsmarkedets hovedorganisationer

Rambøll Management A/S har for Arbejdsmarkedsstyrelsen udarbejdet en analyse af EU-udvidelsens betydning for det danske arbejdsmarked. Hovedkonklusionen i analysen af 22. november 2005 er, at østeuropæisk arbejdskraft inden for udvalgte sektorer har medvirket positivt til at afhjælpe arbejdskraftmangel. Den nationale overgangsordning vurderes at have været et vigtigt politisk signal om, at arbejde i Danmark bør finde sted på overenskomstmæssige eller på anden måde sædvanlige vilkår. Analysen konstaterer, at der ikke har kunnet dokumenteres nogen utilsigtet brug af de sociale sikringssystemer som følge af EU-udvidelsen. Det vurderes, at det kun i begrænset omfang er lykkedes at tiltrække faglært arbejdskraft og højtuddannede specialister fra Estland, Letland, Litauen, Polen, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet og Ungarn til ledige job på det danske arbejdsmarked. Rambøll anbefaler, at der gennemføres en analyse af mulighederne for yderligere at nedbringe sagsbehandlingstiden og øge fleksibiliteten ved ansøgning om opholds- og arbejdstilladelse efter overgangsreglerne. Endvidere anbefales et styrket samarbejde om rekruttering af kvalificeret arbejdskraft.

Beskæftigelsesrådet har på foranledning af Beskæftigelsesministeriet vurderet konsekvenserne af EU-udvidelsen for det danske arbejdsmarked. Ved brev af 9. februar 2006 har Beskæftigelsesrådet anført, at EU-udvidelsen har haft en positiv betydning for det danske arbejdsmarked, idet rekrutteringsgrundlaget er blevet udvidet. Brancher, der har haft vanskeligheder med at rekruttere arbejdskraft, har kunnet få dækket en del af behovet med arbejdskraft fra de østeuropæiske EU-lande. Der peges specielt på, at EU-udvidelsen har været med til at modvirke balanceproblemer inden for landbrug, skovbrug og gartneri. Beskæftigelsesrådet finder, at overgangsordningen har sikret,

at ansættelse af arbejdskraft fra de østeuropæiske EU-lande sker på overenskomstmæssige vilkår. Beskæftigelsesrådet anbefaler, at der gennemføres en vurdering af mulighederne for at optimere sagsgangen ved ansøgning om opholds- og arbejdstilladelse, således at der kan ske en reduktion af sagsbehandlingstiderne. Beskæftigelsesrådet opfordrer endvidere beskæftigelsesministeren til at iværksætte analyser af behovet for og konkrete forslag til tiltag, der kan tiltrække den nødvendige specialiserede og højtuddannede arbejdskraft til Danmark. Endelig tilslutter Beskæftigelsesrådet sig Rambølls anbefaling af en nærmere analyse af rekrutteringsproblemerne inden for landbrug, skovbrug og gartneri.

Beskæftigelsesministeren har endelig anmodet arbejdsmarkedets hovedorganisationer om at vurdere den nationale overgangsordning herunder komme med forslag til eventuelle justeringer af gældende regelsæt og sagsbehandlingsprocedurer. I de indkomne hørings svar er der enighed om, at EU-udvidelsen ikke har ført til balanceproblemer på det danske arbejdsmarked.

4.2. EU-Kommissionens evaluering af de nationale overgangsordninger i EU-landene

Kommissionen har den 8. februar 2006 udgivet rapporten »Virkingen af de nationale overgangsordninger; der blev fastlagt i tiltrædelsestraktaten af 2003«. Rapporten viser, at relativt få borgere fra de østeuropæiske EU-lande har søgt arbejde i de gamle EU-lande siden udvidelsen den 1. maj 2004. Rapporten viser samtidig, at udvidelsen generelt har haft en positiv indflydelse på den økonomiske udvikling i EU. På den baggrund opfordrer Kommissionen de enkelte medlemslande til at overveje en ophævelse af overgangsordningerne allerede pr. 1. maj 2006. Det understreges dog, at en beslutning herom er en suveræn national afgørelse.

Den danske regering har i bemærkninger til Kommissionens rapport fremhævet, at den danske overgangsordning er meget liberal. Danmark har i praksis åbnet arbejdsmarkedet for østeuropæiske arbejdstagere pr. 1. maj 2004. Den danske overgangsordning opererer – i modsætning til de fleste andre landes overgangsordninger – hverken med en arbejdsmarkedsprøvnings eller med kvotaordninger. Statsborgere fra de østeuropæiske EU-lande kan meddeles opholds- og arbejdstilladelse, hvis de har et konkret tilbud om fuldtidsarbejde på overenskomstmæssige eller på anden måde sædvanlige ansættelsesvilkår.